

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zadanie 1. Przedsięwzięcie szkoleniowe

Projektowanie uniwersalne kultury - dostępność w instytucjach kultury

Muzeum Kinematografii w Łodzi

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Stan obecny

Muzeum Kinematografii w Łodzi jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Miasto Łódź. Ogólny nadzór nad muzeum sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a nadzór bezpośredni Prezydent Miasta Łodzi. Muzeum jest wpisane pod numerem KS.V.0111/a/RIK/24/94 do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez organizatora i posiada osobowość prawną. Muzeum jest instytucją, do której celów statutowych należy: gromadzenie, przechowywanie, konserwowanie, opracowywanie naukowe i udostępnianie zbiorów z zakresu sztuki i techniki filmowej, w szczególności archiwalnej aparatury filmowej z uwzględnieniem wynalazków z epoki prefilmowej, dokumentów życia filmowego, materialnych obiektów związanych z tworzeniem i funkcjonowaniem sztuki filmowej z uwzględnieniem rodzajów i gatunków filmowych oraz metod zapisu filmowego obrazu, programów filmowych, plakatów, scenografii, fotosów, pamiątek i multimedialnych rejestracji związanych z życiem i twórczością ludzi filmu. W Muzeum znajduje się sala kinowa dla 49 widzów, w której jest prowadzona działalność studyjnego kina Kinematograf.

Wszystkie powyższe cele wyznaczają podejmowane działania bieżące i długofalowe, które składają się na stałą ofertę muzeum dla zwiedzających, ekspertów, naukowców i wszystkich osób zainteresowanych światowym dziedzictwem filmowym i kulturowym ze szczególnym uwzględnieniem *Łodzi filmowej*.

Przykładem niestandardowego muzealnego działania jest organizowany od 1990 roku Festiwal Mediów Człowiek w Zagrożeniu. To festiwal filmowy poświęcony kinu dokumentalnemu opowiadającemu o współczesnych zagrożeniach, o zmianach klimatu, zanieczyszczeniu środowiska, biedzie, głodzie, nałogach, wykluczaniu, uzależnieniu od mediów społecznościowych, problemach psychicznych i wielu innych. W programie festiwalu są filmy, reportaże telewizyjne i radiowe, pokazujące inspirujące przykłady wspaniałych postaw człowieka wobec człowieka, niezłomności w

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

radzeniu sobie w ograniczeniach ciała i umysłu, działań dla dobra wspólnego. Ważnym elementem rozwoju festiwalu jest część edukacyjna, m.in. spotkania z twórcami, prelekcje przybliżające publiczności prezentowanie określonych tematów w polskim kinie dokumentalnym, warsztaty łączące zagadnienia teoretyczne z praktyką.

Zespół Muzeum Kinematografii w Łodzi tworzy w chwili obecnej 45 pracowników etatowych. Wśród nich jest dyrektor i wicedyrektor oraz 17 pracowników merytorycznych, których praca skupiona jest na podstawowej działalności muzealnej, czyli zbiorach, wystawach, edukacji i wydarzeniach kulturalnych. Pozostałe 26 osób to pracownicy administracyjni, techniczni oraz obsługi ekspozycji. Kompetencje zespołu są bardzo zróżnicowane i adekwatne do zajmowanych stanowisk w poszczególnych działach muzeum.

Osiągnięcie postawionych w statucie celów działalności muzeum wymaga współdziałania zespołu, doskonalenia umiejętności pracowników, szczególnie tych, którym są powierzane nowe zadania. Udział muzeum w projekcie „Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury” jest doskonałym przykładem podnoszenia świadomości i kompetencji zespołu w drodze do zwiększania otwartości i dostępności instytucji na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Muzeum jest przestrzenią, która skupia różne środowiska i instytucje z Łodzi, Polski i Świata. Intensywna i efektywna współpraca funkcjonuje obustronnie, tzn. muzeum organizuje przedsięwzięcia poza swoją siedzibą oraz pokazuje ciekawe wystawy i eksponaty pochodzące z innych instytucji.

Współpraca ze środowiskami, organizacjami oraz podmiotami z Łodzi i regionu jest kluczowym elementem pozwalającym na współtworzenie oferty programowej, wzmacnianie tożsamości kulturowej, popularyzację sztuki filmowej. Opiera się ona na kilku kluczowych aspektach. W dziedzinie edukacji, działania muzeum uzupełniają edukację formalną przedszkoli, szkół i uczelni wyższych, przyczyniając się do tworzenia bardziej inkluzywnych i atrakcyjniejszych form edukacyjnych. Dzięki współpracy z trzecim sektorem, muzeum wspiera merytorycznie działania tych instytucji, tworzy przestrzeń do wymiany doświadczeń oraz umożliwia wzajemny przepływ uczestników (m.in. dla organizacji pozarządowych, uniwersytetów trzeciego wieku, stowarzyszeń i fundacji, w tym tych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością).

Wspólnie z innymi instytucjami kultury realizowane są interdyscyplinarne działania, takie jak projekty wystawiennicze czy edukacyjne, wzbogacające ofertę kulturalną miasta. Oprócz tego muzeum

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

facylituje spotkania środowiska filmowego. Zarówno indywidualni twórcy (np. reżyserzy, operatorzy, aktorzy, pisarze), jak i lokalne zrzeszenia mają możliwość prezentacji swojego dorobku artystycznego w przestrzeni muzeum, co wspiera ich rozwój, popularyzuje sztukę oraz zwiększa dostępność kultury dla społeczności lokalnych.

Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością i osób starszych

W historii instytucji trudno wskazać konkretny moment podjęcia działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami i starszych. Od ponad 10 lat muzeum przyłącza się do organizowanych z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego projektów „60+Kultura”, czy „Weekend Seniora z Kulturą” oraz lokalnych działań takich, jak „Senioralia”. Oferta kina Kinematograf opracowywana była i jest z myślą o różnorodnych grupach uczestników – od najmłodszych, 3-letnich dzieci po osoby starsze („Seans 60+” połączony ze spotkaniem po filmie), a także osoby z niepełnosprawnością, z myślą o których muzeum przystąpiło do programu Łódzkiej Karty Bez Barrier. Od ponad 10 lat w kinie prowadzone są pokazy filmów z audiodeskrypcją czy napisami rozszerzonymi.

Jak wykazała autodiagnoza, kompetencje pracowników muzeum w zakresie obsługi widzów z niepełnosprawnością i starszych są bardzo zróżnicowane. W różnych obszarach pracownicy wykazują odmienne poziomy umiejętności. W poszczególnych dziedzinach wyłonili się także liderzy odpowiedzialni za wdrażanie dostępności dla odbiorców. Pracownicy ocenili obsługę osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze ruchu jako tę, w której czują się najbardziej kompetentni. Cały zespół czuje się kompetentny (raczej lub zdecydowanie) w inicjowaniu kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami, zgodnie z zasadami savoir-vivre. Kompetencje te znajdują potwierdzenie w opiniach publikowanych w internecie oraz w wiadomościach z podziękowaniami za wyjątkową jakość obsługi osób ze szczególnymi potrzebami.

Współpraca ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami i starszych była nawiązywana na kilka sposobów. Po pierwsze, pracownicy muzeum, organizując wydarzenia, takie jak projekcje z audiodeskrypcją, wysyłali zaproszenia do przedstawicieli tych środowisk.

Dodatkowo, osoby same zgłaszały się do muzeum z inicjatywą realizacji wspólnych projektów oraz organizacji wydarzeń dedykowanych konkretnym grupom. Po uczestnictwie w wydarzeniach, które okazały się interesujące i wartościowe, osoby z niepełnosprawnościami często zachęcały swoich znajomych lub organizacje, z którymi są związane, do nawiązywania dalszej współpracy z muzeum.

Kluczową rolę w tym procesie odegrały jednostki. Zarówno osoby z niepełnosprawnościami, jak i pracownicy instytucji, którzy wykazali się zaangażowaniem i odpowiedzialnością w budowaniu relacji.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Osoby z niepełnosprawnościami i starsze pełnią różnorodne role. Występują jako pracownicy, wpływając na codzienne funkcjonowanie instytucji. Są również praktykantami, zdobywającymi doświadczenie zawodowe w obszarze kultury. Uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez muzeum oraz odwiedzają je jako zwiedzający. Rzadziej pełnią także rolę współtwórców wydarzeń, aktywnie angażując się w ich przygotowanie i realizację.

Muzeum podejmuje działania w dwóch głównych obszarach. W obszarze obejmującym aspekty techniczne i infrastrukturalne, instytucja sukcesywnie i w miarę pozyskiwanych środków przystosowuje budynek, przestrzeń oraz infrastrukturę zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Wyposażenie jest dostosowywane w taki sposób, aby umożliwić wszystkim osobom, w tym ze szczególnymi potrzebami, pełne doświadczanie oferty kulturalnej.

Muzeum znajduje się w zabytkowym budynku, pierwszy projekt mający na celu dostosowanie przestrzeni muzeum dla osób poruszających się na wózkach, poprzez stworzenie nowej klatki schodowej z windą, powstał w 2016 roku. Muzeum otrzymało ostatecznie finansowanie na realizację projektu „Zwiększenie dostępności dorobku polskiej kinematografii poprzez zachowanie zabytkowej infrastruktury Pałacu Scheiblera” w 2019 roku. W latach 2019 - 2021 w muzeum została przeprowadzona inwestycja finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 – Oś Priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu, Działanie VI.1. Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury, Poddziałanie VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Dzięki inwestycji w skrzydle budynku powstała nowa klatka schodowa z windą, ponadto powstała nowa łazienka dla OzN wyposażona w system przywołujący. W przestrzeni wystawowej znalazły się dodatkowe rozwiązania wspomagające tj. podnośnik pionowy, platforma przyschodowa, schody z platformą typu step.

W obszarze dotyczącym działań programowych, pracownicy planują i realizują wydarzenia kulturalne oraz wystawy (zarówno stałe, jak i czasowe) jak najbardziej dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ramach tych działań organizowane są warsztaty, pokazy filmowe, czy oprowadzania. Instytucja kładzie szczególny nacisk na systematyczne poszerzanie narzędzi dostępnościowych wykorzystywanych podczas wystaw.

Zgodnie z Modelem Dostępnej Kultury instytucja uwzględnia w swoich działaniach wszystkie obszary dostępności: wzroku, słuchu, poruszania się, rozumienia oraz czucia. Najwięcej działań wdrożono w obszarze ruchu: budynki są dostosowane zarówno pionowo, jak i poziomo. Jednak dostosowania

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

w pozostałych obszarach znajdują się na różnym poziomie wdrożenia. Autodiagnoza wykazała, że instytucja koncentruje się na tych obszarach dostępności, w których kompetencje pracowników są przez nich oceniane jako wyższe. W przyszłości planowane jest stopniowe rozwijanie działań we wszystkich obszarach dostępności, ze szczególnym uwzględnieniem tych obecnie mniej reprezentowanych, w ścisłej współpracy ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i starszych oraz w odpowiedzi na jego potrzeby.

Na podstawie deklaracji dostępności muzeum można wskazać szereg narzędzi i usług wspierających dostępność. W zakresie usług muzeum oferuje pomoc asystenta-pracownika podczas korzystania z oferty kulturalnej; tłumaczenie na PJM; możliwość wejścia z psem asystującym; czy audiodeskrypcję narracji i obiektów prezentowanych na wystawach, a także materiałów wizualnych do zajęć edukacyjnych. Pracownicy są także gotowi na bieżące akomodowanie potrzeb, na przykład poprzez ściszenie multimediiów na wystawie.

W obszarze narzędzi wspierających dostępność muzeum korzysta z wideotłumacza online na PJM; umożliwia różne formy komunikacji osób z niepełnosprawnościami z instytucją zarówno przed wizytą, jak i w jej trakcie. Stosuje także technologie wspierające, takie jak pętla indukcyjna, lupy oraz multimedia wystawowe z rozszerzonymi napisami. Dodatkowo muzeum rozwija działania cyfrowe, w tym prace nad katalogiem zbiorów online. Z myślą o osobach, które nie mogą fizycznie odwiedzić muzeum, powstało również Archiwum Historii Mówionej - cyfrowe spotkania z twórcami i osobami związanymi z historią filmu, które są nagrywane i publikowane na stronie muzeum.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Dotychczasowe i aktualne strategie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach są zróżnicowane. Osoby odpowiedzialne za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych w muzeum to kierownicy poszczególnych działów, którzy współpracują z koordynatorką ds. dostępności. Na przykład kierowniczka Działu Edukacji i Kultury Filmowej zajmuje się organizacją oprowadzeń z audiodeskrypcją, natomiast Główny Inwentaryzator Zbiorów odpowiada za przygotowanie katalogu zbiorów online.

Większość procedur przekazywania informacji z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych opiera się na planie rocznym. Zgodnie z nim kierownicy przygotowują wydarzenia kulturalne i wystawy, a następnie z pracownikami opracowują je merytorycznie. Informacje o planowanych wydarzeniach trafiają następnie do kierownika Działu Promocji, który odpowiada za ich prezentację szerszemu gronu odbiorców przy użyciu różnych kanałów komunikacji. Pracownicy Działu Promocji udostępniają je na stronie internetowej, w mediach społecznościowych, mediach tradycyjnych, poprzez newsletter. Informacje są także przekazywane innym instytucjom kultury i podmiotom działającym na rzecz osób z niepełnosprawnościami i starszych m.in. poprzez indywidualne zaproszenia (telefonicznie, cyfrowo - mailowe, i analogowo - przez zaplanowany kontakt osobisty).

Ważnym kanałem komunikacji jest także bezpośrednia informacja udzielana przez pracowników instytucji podczas wizyt osób z niepełnosprawnościami i starszych w muzeum. Kasjerzy i kasjerki to pierwszy kontakt dla zwiedzających i podstawowe źródło informacji. Pracownicy ci odpowiadają za dostarczenie wsparcia w postaci narzędzi takich jak: audioprzewodniki (w tym z elementami audiodeskrypcji), wózki, czy lupy. Informują również o sposobach poruszania się po ekspozycji, aby zwiedzanie było jak najbardziej dogodne. Wsparcia udzielają także opiekunowie ekspozycji, którzy informują o możliwościach korzystania z multimediiów i dotykowych elementów ekspozycji.

Procedury przekazywania informacji w stronę odwrotną, od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych do instytucji kultury, opierają się na kilku kluczowych aspektach. Każda osoba z niepełnosprawnością ma możliwość złożenia wniosku o zapewnienie dostępności, który trafia bezpośrednio do dyrektora muzeum. Osoby te mogą także kontaktować się bezpośrednio z koordynatorką ds. dostępności, wykorzystując różne kanały komunikacji, takie jak rozmowy telefoniczne lub wiadomości e-mail.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pracownik odpowiedzialny za przyjmowanie rezerwacji i udzielanie ogólnych informacji o działalności muzeum jest przeszkolony w zakresie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach. Potrafi udzielać odpowiedzi na standardowe pytania oraz reagować na podstawowe potrzeby grup osób z niepełnosprawnościami. W przypadku bardziej skomplikowanych zapytań konsultuje się z koordynatorką ds. dostępności, która przejmuje komunikację lub formułuje odpowiedź.

Efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnościami oraz osobami starszymi jest weryfikowana na bieżąco. Monitorowane są również dane dotyczące interakcji w kanałach cyfrowych, takie jak liczba polubień, wyświetleń, czy odsłon podstron internetowych muzeum zawierających audiodeskrypcję spotkań i inne materiały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo efektywność jest oceniana podczas wizyt w muzeum. Okazjonalnie pracownicy muzeum oraz koordynator ds. dostępności prowadzą rozmowy, wywiady i obserwacje, aby zbierać bezpośrednie informacje zwrotne od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Takie działania pozwalają na bieżące dostosowywanie i ulepszanie sposobów komunikacji.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Muzeum podejmuje działania w zakresie badania publiczności o szczególnych potrzebach o charakterze animacyjno-badawczym i sieciującym. Prowadzi własne działania w tym zakresie, ale też korzysta z badań i rozwiązań stosowanych w innych IK oraz bierze udział w projektach międzyobszarowych. W 2023 roku, w wyniku współpracy z Zespołem Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskim w projekcie edukacyjnym „Dostępność łódzkich muzeów dla osób z niepełnosprawnościami”, zmodyfikowano dostępnościową ścieżkę zwiedzania w obszarze poruszania się po ekspozycjach muzealnych.

Kluczowe jest także zaangażowanie pracowników instytucji w badania. Pracownicy mający bezpośrednią styczność z osobami z niepełnosprawnościami i starszymi: edukatorzy, przewodnicy, opiekunowie ekspozycji - są zachęceni przez koordynatorkę ds. dostępności do zbierania informacji w zakresie potrzeb uczestników wydarzeń i osób zwiedzających. Okazjonalnie badają potrzeby osób starszych za pomocą rozmów indywidualnych w formie nieformalnej „przy kawie” w celu zebrania cennych informacji na temat tego, jakie rodzaje działań kulturalnych są dla nich istotne, jakie bariery napotykają oraz jakie udogodnienia są dla nich kluczowe. Rezultatem rozmów było np. wprowadzenie do stałej oferty spokojnego w narracji, bogatego w dyskusję wykładu o gwiazdach kina przedwojennego z prezentacją o zwiększonej wielkości czcionki i fotografiami. Kolejnym rezultatem był zakup i bezpłatne wypożyczenie lup powiększających ułatwiających eksplorację wystawy.

Dodatkowo w latach 2020-2023 muzeum prowadziło projekt dofinansowany z Środków Erasmus + „Nowe technologie na wystawie muzealnej jako narzędzie edukowania seniorów”. W projekcie Erasmus+ Mobilność edukacyjna realizowanym w latach 2020-23 wzięło udział pięcioro pracowników z Działu Wystaw i Projektów oraz Działu Edukacji i Kultury Filmowej. W ramach mobilności podróżowali do 7 europejskich instytucji, w których badali dobre praktyki w edukowaniu osób starszych poprzez nowe technologie na wystawach metodą *job shadowing*, czyli obserwacji praktyk i rozwiązań wprowadzonych przez „instytucje przyjmujące”. W oparciu o zdobytą wiedzę i doświadczenia, pracownicy napisali podręcznik dobrych praktyk sugerujący właściwe podejście do nowych technologii w edukacji seniorów oraz przeprowadzili warsztaty poddane ewaluacji przez grupę docelową.

Dział Edukacji zaprasza także osoby z niepełnosprawnościami i starsze do grup roboczych do współtworzenia nowych możliwości edukacyjnych jak np. opracowanie scenariusza spaceru

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

filmowego po mieście przez testowanie Ścieżki spaceru pod względem dostępu w obszarze poruszania się, rozumienia i czucia.

Współpraca z organizacjami w zakresie badania potrzeb odbywa się poprzez współtworzenie warsztatów edukacyjnych, uczestnictwo w pilotażowych zajęciach, ewaluację, umieszczenie zajęć w stałej ofercie edukacji muzealnej. W obszarach czucia i rozumienia współpraca manifestuje się poprzez przeprowadzenie pilotażowych seansów filmowych z widzami (w myśl zasady zadeklarowanej przez uczestnika warsztatu terapii zajęciowej: "jeśli nie zobaczymy to skąd możemy wiedzieć, że film jest idealny?"). Po pozytywnej weryfikacji wprowadzono do oferty edukacyjnej film „Serce dębu”

Szczególnie cenną współpracą w badaniu potrzeb okazało się spotkanie z Ambasadorami akcji „Chmurka #pełniażycia - miejsce przyjazne wszystkim dzieciom” - podopiecznymi Fundacji Dom w Łodzi. Była to grupa dzieci z różnymi niepełnosprawnościami (w obszarze wzroku, poruszania się, czucia i rozumienia). Podczas zwiedzania z przewodnikami i opiekunami wystawy stałej, dzieci testowały udogodnienia i rozwiązania dostępnościowe. Wynikiem było wdrożenie sugestii i podpowiedzi dzieci w działaniach edukacyjnych. Było to szczególnie cenne, bo pomogło uzmysłwić, że w myśleniu dostępnościowym często pomija się grupę, jaką są młodsze dzieci.

Muzeum korzysta także okazjonalnie ze wsparcia zewnętrznych ekspertów i samorzeczników. Przykładem takiej współpracy jest udział osoby niewidomej przy testowaniu strony internetowej, wprowadzaniu do przestrzeni muzeum systemu YourWay oraz opracowaniu audioprzewodnika po wystawach z elementami audiodeskrypcji.

Zidentyfikowane potrzeby

Dotychczasowe doświadczenia pracowników w szkoleniu i samokształceniu ujawniło chęć i potrzebę zaangażowania się w proces zmiany instytucji w miejsce przyjazne dla wszystkich, w tym dla osób z niepełnosprawnościami i starszych. Zidentyfikowane potrzeby instytucji to m.in. nieustanne szkolenie zarówno nowych (niezaznajomionych z tym obszarem), jak i długoletnich pracowników pragnących wyspecjalizować się w dziedzinie dostępności. Szkolenia te muszą być związane z poszerzaniem wiedzy, umiejętności i kompetencji. Nauka świadomego operowania prostym językiem, zasadami tworzenia tekstów alternatywnych czy deskrypcji może przyczynić się do zwiększenia samoświadomości, pewności siebie i skuteczności w wykonywaniu obowiązków zawodowych. Kolejną kluczową potrzebą jest poznanie technologii i urządzeń, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami. Umożliwi to współprojektowanie dostępnych rozwiązań w muzeum. Szkolenia zainspirują pracowników do dialogu z osobami o szczególnych potrzebach, co wymaga współpracy i interakcji między uczestnikami oraz sprzyjać będą budowaniu relacji i zwiększaniu efektywności pracy zespołowej.

Zachodzi także konkretna potrzeba poszerzania współprac i sieciowania. Dotychczas wiele działań prowadzono jednostronnie, tzn. bez współudziału środowisk osób ze szczególnymi potrzebami. Teraz działania będą koncentrować się nie na odgórnej organizacji, ale także na włączaniu organizacji i liderów społeczności lokalnych.

Kluczową potrzebą jest wdrożenie rozwiązań wypracowanych w procesie autodiagnozy związanych z poprawą infrastruktury budynków oraz odbiorem oferty kulturalnej, w tym zwiedzania muzeum i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, w zakresie dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej oraz bezpiecznej ewakuacji. Wypracowane rozwiązania nie będą służyć wyłącznie gościom muzeum, ale również pracownikom.

Potrzeby dotyczą także sfery finansowej, ponieważ zaangażowanie pracowników, chęć współpracy ze środowiskiem oraz odpowiednie dostosowanie przestrzeni muzeum wymaga facylitacji finansowej ze źródeł zewnętrznych lub organizatora instytucji. Udział w takich zadaniach jak „Projektowanie Uniwersalne Kultury – dostępność w instytucjach kultury” z możliwością ubiegania się o grant wdrażający rozwiązania w praktyce może zaspokoić tę strefę potrzeb.

Potrzebą zidentyfikowaną w trakcie projektu stała się chęć podążania przez muzeum własną drogą w wypracowywaniu dostępnej oferty kulturalnej przy współudziale środowisk osób

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

z niepełnosprawnościami i starszych. Instytucja pragnie zaimplementować Model Dostępnej Kultury zgodnie z jego rekomendowanymi krokami, przy czym zostawiając pole do własnych działań.

Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi potrzebami

PLAN KRÓTKOTERMINOWY (12 miesięcy)

Cele wdrażania dostępności w instytucji kultury i kryteria sukcesu planu krótkoterminowego

Muzeum wyznaczyło trzy cele wdrażania dostępności, które różnią się między sobą szczegółowością. Tak wyznaczone cele mają służyć poprawie jakości oferty kulturalnej poprzez zwiększenie jej dostępności dla szerokiego grona odbiorców, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami i starszych, a także pozwolą na jej skuteczną ewaluację.

- Cel 1: Zacieśnienie współpracy ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami

W ramach tego celu instytucja planuje nawiązać współpracę z organizacjami i osobami z niepełnosprawnościami oraz osobami starszymi, uwzględniając wszystkie obszary niepełnosprawności. Efektem tej współpracy ma być dostosowanie oferty kulturalnej do potrzeb lokalnej społeczności oraz współtworzenie i współprowadzenie wydarzeń kulturalnych.

Osiągnięcie celu zostanie rozpoznane za pomocą ilości podpisanych umów partnerskich, ewaluacji dokonanej przez odbiorców oferty kulturalnej oraz pracowników instytucji.

- Cel 2: Zwiększenie dostępności wystawy stałej i podniesienie kompetencji obsługi ekspozycji wystawy i pracowników muzeum w zakresie dostępności

Celem jest podniesienie dostępności Muzeum Kinematografii w Łodzi dla osób ze szczególnymi potrzebami i starszych poprzez dostosowanie ekspozycji za pomocą dobrego oznakowania i podpisów obiektów i sal, zakupu urządzeń oraz stworzenie materiałów dydaktycznych wspomagających doświadczenie wystawy, w tym także materiałów cyfrowych. Głównymi odbiorcami będą w szczególności osoby niewidome, niedowidzące, a także mających trudności z rozumieniem przekazywanych treści. Cel zakłada także przeprowadzenie szkoleń dla pracowników muzeum, co wpłynie na lepsze zrozumienie potrzeb tych grup.

Osiągnięcie tego celu zostanie rozpoznane na podstawie ilości dostosowanych obiektów, badań prowadzonych przez pracowników instytucji oraz certyfikacji ukończenia szkoleń przez pracowników.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Cel 3: W pełni dostępna strona internetowa muzeum

W ramach tego celu strona internetowa muzeum zostanie poddana audytowi cyfrowemu, a następnie zaktualizowana i przebudowana w taki sposób, aby spełniała wymogi ustawy oraz standardy dostępności WCAG 2.1. Dotyczy to zarówno obecnych jak i przyszłych publikowanych treści oraz układu strony.

Ocenę skuteczności podjętych działań umożliwi UX materiałów cyfrowych za pomocą lokalnych organizacji lub audytorów – osób z niepełnosprawnością.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Oferta instytucji kultury

Podczas przeprowadzania autodiagnozy pracownicy muzeum, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby powyżej 60 roku życia wskazały kluczowe kierunki zmian. Osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym zostanie udostępniona ta część oferty, która jest związana ze zwiedzaniem muzeum oraz doświadczaniem oferty kulturalnej. Zgodnie z wypracowaną w Modelu Dostępnej Kultury „Podróżą odbiorcy” ważnym aspektem jest ułatwienie dostępu do informacji o dostępnej ofercie. Wspólnie ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami przygotowane zostaną przewodniki w formie cyfrowej, które będą dostępne na stronie internetowej muzeum, oraz w formie tradycyjnej, dostępnej w kasie muzeum. Wypracowane i wdrożone zostaną również nowe procedury komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami.

Zwiedzanie i uczestnictwo w procesie edukacyjnym będą usprawnione dzięki odpowiedniemu oznaczeniu przestrzeni wystawienniczej i ułatwieniu poruszania się po budynku. Plany tyflograficzne zapewnią skuteczne wsparcie orientacji przestrzennej, pomagając użytkownikom w odnalezieniu poszczególnych sal czy toalet. Tablice informacyjne ułatwią poruszanie się po obiekcie, na przykład przez wskazanie piętra docelowego, a tabliczki z pismem Braille’a i piktogramami pomogą w lokalizacji odpowiednich pomieszczeń. Dodatkowo wprowadzone zostaną kontrastowe oznaczenia stopni schodów, drzwi oraz poręczy, uzupełnione o napisy w Braille’u. Dla wygody zwiedzających zapewniona zostanie możliwość wypożyczenia przenośnych krzeseł lub taboretów, które można rozłożyć w dowolnym miejscu.

Muzeum planuje również poprawę doświadczenia zwiedzania poprzez wymianę tablic z tekstami na bardziej czytelne zgodne z zasadami uniwersalnego projektowania, opisane prostszym językiem. Wystawa zostanie uzupełniona o 25 wydruków tyflograficznych, 25 makiet 3D oraz 25 obiektów oznakowanych kodami QR, prowadzącymi do cyfrowych wersji eksponatów opisanych przez deskrypcję, audiodeskrypcję, napisanych językiem prostym, ETR i przetłumaczonych na PJM. Planowane jest również wprowadzenie tabletu zawierającego narrację wystawy w PJM oraz modernizacja elementów wyposażenia wystawy, takich jak ekspozytory, ramy i gabloty, z zastosowaniem szkła muzealnego. Aktualizacja ścieżki audioprzewodników z elementami audiodeskrypcji obejmie również najnowszą wystawę stałą „Pałac pełen bajek”.

Działania te obejmują wszystkie obszary dostępności, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów widzenia i rozumienia. Oferta zostanie przygotowana przez pracowników muzeum we współpracy

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

z osobami z zewnątrz. Muzeum planuje ubiegać się o dofinansowanie grantowe w ramach zadania „Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury”. Wdrażanie udogodnień odbędzie się we współpracy z osobami i instytucjami działającymi na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami. Część oferty w postaci przygotowania i realizacji dwóch działań kulturalnych (animacyjnych lub z zakresu edukacji kulturalnej) z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością oraz starszych zostanie zrealizowana do końca listopada 2025 roku. Dostosowanie strony internetowej muzeum do wymogów ustawy nastąpi do stycznia 2026 roku. Inne działania związane z zakupem wyposażenia i usług, które wymagają zastosowania prawa zamówień publicznych muzeum planuje zakończyć w ciągu 12 miesięcy.

Oferta będzie rozwijana we wszystkich aspektach „Podróży odbiorcy” zgodnie z „Modelem Dostępnej Kultury”.

Obszary dostępności

Muzeum, w ramach planu krótkoterminowego, skoncentruje się na dwóch kluczowych obszarach: widzeniu i rozumieniu. Jednakże wprowadzane rozwiązania będą obejmować również pozostałe obszary, zarówno w przestrzeni muzealnej, jak i cyfrowej, w tym na stronie internetowej. Wybór tych priorytetowych obszarów wynika bezpośrednio z analizy autodiagnozy. Proponowane rozwiązania zostały wskazane jako najistotniejsze przez osoby z niepełnosprawnościami, które uczestniczyły w tworzeniu dokumentu, a także przez grupy fokusowe złożone z osób starszych. Doświadczenie pracowników muzeum oraz statystyki wskazują na to, że zwiedzający i korzystający z oferty kulturalnej to osoby z niepełnosprawnościami ze wszystkich obszarach. Dlatego wypracowane zostały wspólnie narzędzia zgodne z zasadą projektowania uniwersalnego.

Pełne dostosowanie strony internetowej do wymagań ustawy i WCAG dotyczy wszystkich obszarów dostępności. Powstałe materiały cyfrowe uzupełniają narrację wystawy i przybliżają wybrane eksponaty na wystawach stałych przygotowane zostaną również z myślą o wszystkich obszarach dostępności.

W obszarze **widzenia** planowane jest wprowadzenie audiodeskrypcji, materiałów dotykowych w postaci makiet i tyflografik, oznaczeń pomieszczeń za pomocą tabliczek oraz zakup lup elektronicznych oraz programu pozwalającego na odtworzenie przez osobę niewidomą filmu z audiodeskrypcją przy użyciu swojego telefonu i swoich słuchawek w czasie rzeczywistym. Te działania będą uzupełnieniem istniejącego systemu YourWay oraz audiodeskrypcji dostępnej w audioprzewodnikach. Audioprzewodniki będą zaktualizowane o wybrane obiekty prezentowane na wystawie stałej „Pałac pełen bajek”.

W obszarze **słyszenia** zostanie wdrożone tłumaczenie narracji wystawy na polski język migowy (PJM) na przenośnych urządzeniach do wypożyczenia w kasie - tabletach. Dodatkowo w kinie Kinematograf zostaną wprowadzone regularne seanse polskich filmów z napisami rozszerzonymi. Rozwiązanie to uzupełni już istniejące narzędzia, takie jak pętle indukcyjne, napisy rozszerzone w multimediami oraz przenośny system FM.

W obszarze **poruszania się** planowane jest dodanie tablic informacyjnych i przenośnych miejsc do siedzenia. Te elementy będą stanowiły uzupełnienie istniejących udogodnień, takich jak dostępność

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

pionowa i pozioma budynku oraz meble wypoczynkowe znajdujące się w niektórych salach wystawowych.

W obszarze **rozumienia** zastosowane zostaną przedprzewodniki oraz proste oznaczenia i tablice informacyjne w prostym języku. Dodatkowo wydarzenia będą programowane i opisywane zgodnie ze standardami prostego języka. Wymienione zostaną wybrane tablice z tekstami na wystawach, tak aby były napisane w prostszy i bardziej dostępny sposób.

W obszarze **czucia** wprowadzone zostaną piktogramy oraz oferta przyjazna sensorycznie. Uzupełni to już istniejące rozwiązania, takie jak ciche godziny i pokój odpoczynku.

Wszystkie projektowane działania będą realizowane sukcesywnie w ciągu najbliższego roku, po uprzednich konsultacjach z osobami z niepełnosprawnościami zaangażowanymi w proces. W oparciu o efekty konsultacji i udziału pracowników w szkoleniach z zakresu dostępności powstaną wewnętrzne standardy.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Tworzenie dostępności to proces ciągły. Zapewnienie dostępnej infrastruktury i narzędzi dostępnościowych to jedynie aspekt techniczny, kluczowe jest jednak włączanie pracowników muzeum w ten proces. Szkolenie dotyczące procedury ewakuacji, w tym ewakuacji osób z niepełnosprawnościami, obejmie wszystkich pracowników. Zostało zaplanowane po przygotowaniu dokumentu dotyczącego ewakuacji, czyli do końca czerwca 2025 roku, i będzie przeprowadzone przez funkcjonariusza straży pożarnej. Pozostałe planowane szkolenia będą dostosowane do specyfiki stanowisk zajmowanych przez pracowników oraz poziomu kompetencji zadeklarowanych w autodiagnozie.

W krótkoterminowym planie muzeum skupi się na szkoleniach w obszarach wzroku i rozumienia. Kluczową potrzebą, która została zidentyfikowana, są także szkolenia z komunikacji i promocji dostępności, w tym z dostępnych mediów społecznościowych. Wzmocnione zostaną umiejętności w takich dziedzinach jak audiodeskrypcja pisemna i ustna oraz pisanie tekstów alternatywnych. W obszarze rozumienia planowana jest nauka podstaw języka prostego i ETR. Szkolenia odbędą się głównie w okresie wakacyjnym, ponieważ wtedy obciążenie pracą jest mniejsze ze względu na niższą frekwencję osób zwiedzających i korzystających z oferty kulturalnej.

Muzeum jako pracodawca zapewni pracownikom możliwość udziału w szkoleniach w ramach ich czasu pracy. Pracownicy Działu Obsługi Ekspozycji i przewodnicy będą zobowiązani do udziału w szkoleniach związanych z obsługą odbiorców ze szczególnymi potrzebami. Część pracowników, w tym także z innych działów, podczas autodiagnozy zadeklarowała samodzielnie chęć udziału w takich szkoleniach.

Szkolenia będą realizowane przez podmioty współpracujące z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi lub bezpośrednio przez te osoby, pełniące rolę ekspertów i samorzeczników. Szkolenia te są jednym z pierwszych kroków w realizacji strategii. Zakończenie tego etapu w planie krótkoterminowym przewidziano na koniec III kwartału 2025 roku. Koordynatorka ds. dostępności potrzebuje bardziej specjalistycznych szkoleń, aby pogłębić swoją wiedzę i umiejętności. Szkolenia te pozwolą jej także prowadzić wewnętrzne szkolenia na wybrane tematy związane ze wszystkimi obszarami dostępności, odpowiadając na bieżące potrzeby pracowników, w tym osób nowo zatrudnionych.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dyrektor formalnie powoła zespół ds. dostępności, który będzie składał się z pracowników wyłonionych w procesie autodiagnozy jako liderzy zmiany w postrzeganiu i wdrażaniu dostępności. Ustanowi także roczny budżet w wysokości 1000 zł na potrzeby zespołu, związane z bieżącym zaspokajaniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zakupem materiałów na potrzeby wydarzeń i zajęć edukacyjnych.

Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury

Koordynatorka ds. dostępności będzie odpowiedzialna za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami oraz za stworzenie bazy takich kontaktów. Jej zadaniem będzie także przegląd dotychczasowej współpracy z instytucjami, z którymi muzeum współpracowało na przestrzeni ostatnich lat, w celu odnowienia kontaktów i nawiązania współpracy na nowych, bardziej sformalizowanych zasadach. W tym celu koordynatorka podpisze umowy partnerskie ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami, które w jasny i klarowny sposób określą wzajemne zobowiązania. Podejmie również działania mające na celu zaproszenie tych środowisk do współtworzenia oferty kulturalnej muzeum.

Zakres współpracy z przedstawicielami środowisk osób z niepełnosprawnościami i osób starszych będzie obejmował wsparcie merytoryczne, współprowadzenie wydarzeń, promowanie wydarzeń za pośrednictwem własnych kanałów informacyjnych oraz mediów społecznościowych, a w niektórych przypadkach także prowadzenie szkoleń dla pracowników muzeum. Ze swojej strony muzeum zapewni wsparcie merytoryczne w zakresie opracowywania treści edukacyjnych i materiałów promocyjnych, udostępni przestrzeń na potrzeby środowiska oraz zagwarantuje promocję działań w swoich kanałach komunikacyjnych i mediach lokalnych.

Role i funkcje osób z niepełnosprawnościami i starszych w muzeum pozostaną niezmienione w stosunku do obecnie wypracowanych wzorców. Osoby te są pracownikami, praktykantami, zwiedzającymi i uczestnikami oferty kulturalnej muzeum. Instytucja planuje jednak zwiększenie ich obecności w roli ekspertów i facylitatorów działań dostępnościowych, które będą podejmowane przez muzeum.

Współpraca ze środowiskami OzN i osobami starszymi będzie realizowana zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnopolskim, w zależności od zakresu konkretnych działań. Odpowiadając na potrzeby lokalnej społeczności, współpraca będzie koncentrować się na Łodzi i regionie, ze względu na konieczność podejmowania kontaktów bezpośrednich. W zakresie szkoleń oraz działań związanych ze sferą cyfrową muzeum planuje nawiązać współpracę z podmiotami i osobami z całej Polski. Przykładem takiej współpracy jest wykonanie deskrypcji przez fundację z siedzibą w Krakowie.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Koordynatorka ds. dostępności jest i pozostanie odpowiedzialna za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych. W realizacji tych działań wspierać ją będą członkowie zespołu ds. dostępności.

W krótkoterminowym planie pracownicy muzeum, wspólnie z osobami z niepełnosprawnościami oraz osobami starszymi, będą poszukiwać i testować konkretne rozwiązania związane z komunikacją z osobami o szczególnych potrzebach. Zostaną zweryfikowane dotychczasowe formy kontaktu, zarówno online, jak i offline. Najskuteczniejszą metodą kontaktu jest bezpośredni przekaz realizowany przez osoby z niepełnosprawnościami. Po przeanalizowaniu obecnych sposobów komunikacji zostanie wspólnie opracowana procedura zarządzania informacjami wpływającymi do instytucji. Taka weryfikacja może również wskazać obszary, w których konieczne będzie podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach.

W przypadku komunikacji instytucji z odbiorcami, koordynatorka wraz z zespołem planuje wypracować procedury i standardy, które będą stanowiły dobre praktyki w tym zakresie.

W wyniku przeprowadzonej autodiagnozy z udziałem starszych pracowników zidentyfikowano potrzebę większego zaangażowania w przekazywanie informacji w formie analogowej. Nowe rozwiązania zostaną przetestowane poprzez umieszczanie informacji w przestrzeni miejskiej oraz w instytucjach takich jak biblioteki czy domy pomocy społecznej. Dodatkowo planowane jest korzystanie z miejskich pakietów promocyjno-informacyjnych, takich jak „Tytka seniora”, które są cyklicznie kierowane bezpośrednio do osób starszych.

Opracowanie lub aktualizacja procedur uwzględniających potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami obejmie m.in.:

- procedurę obsługi w muzeum przez telefon i drogą mailową,
- procedurę umieszczania informacji na stronie internetowej i w mediach społecznościowych,
- procedurę ewakuacji, poprzez aktualizację istniejących dokumentów z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- standardy obsługi osób z niepełnosprawnością
- standardy tworzenia wydarzeń dostępnych

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Nowo wypracowane procedury będą poddawane weryfikacji co dwa lata, z uwagi na postępujące zmiany technologiczne oraz ewoluujące potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, np. w zakresie kanałów komunikacji. W przypadku zgłoszenia wniosku o zapewnienie dostępności lub wystąpienia innej istotnej potrzeby, weryfikacja może być przeprowadzana częściej.

Procedury dotyczące sposobów komunikacji zostaną opracowane do końca II kwartału 2025 roku.

W ramach zasady wielokanałowości planowane jest również przetestowanie nowego sposobu komunikacji, jakim są wiadomości MMS oraz połączenia audiowizualne przez komunikatory.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Zaprojektowanie uniwersalnego narzędzia badawczego dostosowanego do potrzeb różnych odbiorców to trudne zadanie. Planowanie i realizacja takich badań powinny uwzględniać zasady samodzielności i maksymalnego włączenia. Badanie potrzeb publiczności to proces ciągły. W planie krótkoterminowym badanie potrzeb będzie prowadzone przez pracowników muzeum na podstawie doświadczenia i narzędzi wypracowanych w autodiagnozie wraz z osobami ze środowisk ze szczególnymi potrzebami. Muzeum skupi się na badaniach jakościowych w postaci wywiadów indywidualnych i grupowych. Oprą się na celowym doborze próby. Koordynatorka wystosuje zaproszenie do osób z niepełnosprawnościami ze wszystkich obszarów do zwiedzania i skorzystania z oferty kulturalnej muzeum. Następnie w trakcie pogłębionych wywiadów chcemy zbadać jakie były doświadczenia i jakie potrzeby mają odwiedzające nas osoby. Na tej podstawie pragniemy doprecyzować konkretne zagadnienia i rozwiązania, na którym powinno skupić się dalsze wdrażanie dostępności w instytucji. Wywiady będą miały charakter niestandardowy, częściowo ustrukturyzowany, pogłębiony. Oprą się na wytycznych będących wskazówkami dla osoby prowadzącej, znajdą się w nich pytania dotyczące m.in.: wszystkich kroków z "Podróży odbiorcy", opinie, sugestie i uwagi związane z doświadczaniem bycia w muzeum. Wywiady będą się odbywać raz na kwartał. Po roku koordynatorka ds. dostępności będzie ich uczestniczką, natomiast spotkania będą prowadzić edukatorzy, przewodnicy lub pracownicy Działu Promocji oraz Działu Kina i Wydarzeń.

Muzeum udostępni cyfrowy formularz zgłoszeniowy na wydarzenia kulturalne, dzięki któremu osoby z niepełnosprawnościami mogą bezpośrednio zgłaszać swoją chęć uczestnictwa. Formularz zawrze sekcję umożliwiającą zgłoszenie szczególnych potrzeb, zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo w formularzu znajdzie się pytanie o możliwość przyszłego kontaktu przez instytucję po wydarzeniu w celu zebrania feedbacku. Schemat formularza stworzy koordynatorka ds. dostępności, a pracownicy merytoryczni organizujący wydarzenia kulturalne każdorazowo dostosują dokument na potrzeby konkretnego wydarzenia.

Uzupełnieniem tych dwóch praktyk będzie szczegółowa analiza danych statystycznych w zakresie liczby sprzedanych biletów, odwiedzin na stronach internetowych oraz interakcji w serwisach społecznościowych. Przy okazji aktualizacji strony muzeum, zostaną włączone wtyczki analizujące zachowania odwiedzających.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kolejnym źródłem badania potrzeb będą obserwacje dokonywane przez pracowników mających kontakt z publicznością, tzn. obsługa ekspozycji, przewodnicy i edukatorzy. Są one źródłem wiedzy, by lepiej poznać i zrozumieć potrzeby ze względu na ich osobisty kontakt z osobami o szczególnych potrzebach. Działania te będą realizowane na bieżąco i podsumowywane raz w kwartale na spotkaniu z koordynatorką.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zidentyfikowane potrzeby

Na obecnym etapie realizacji projektu dla kadry zarządzającej i pracowników muzeum zaangażowanych w zadanie "Uniwersalne projektowanie kultury – dostępność w instytucjach kultury" naturalną rzeczą jest już droga poprawy dostępności instytucji na rzecz osób z niepełnosprawnością

i starszych poprzez współpracę ze środowiskiem tych osób. Do końca kwietnia 2025 roku koordynatorka ds. dostępności wypracuje z 5 podmiotami formalne umowy o partnerstwie.

Te organizacje czy stowarzyszenia osób ze szczególnymi potrzebami będą głównymi partnerami w procesie polepszania dostępności muzeum w tym roku.

Muzeum planuje szkolenia zapewniające pracownikom niezbędną wiedzę i umiejętności, które przełożą się na rozwój dostępności w instytucji i zwiększenie jakości oferowanych usług. Decyzja wynika z analizy samooceny kompetencji pracowników określającej poziom wiedzy i umiejętności w zakresie dostępności. Zapewnienie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej to proces ciągły i rozłożony w czasie. Muzeum opiera się w tym zakresie na specjalistach zewnętrznych oraz własnych pracownikach. Szkolenia pozwolą na zwiększenie udziału pracowników w tym procesie. Sposoby szkoleniowe uwzględnić będą różnorodne metody jak szkolenia stacjonarne i warsztaty praktyczne, webinaria, samokształcenie poprzez materiały dydaktyczne (przewodniki, podręczniki, dobre praktyki), konsultacje indywidualne dla kluczowych pracowników (np. członków zespołu ds. dostępności, osób odpowiedzialnych za tworzenie treści promocyjnych i informacyjnych), wizyty studyjne w innych instytucjach kultury, udział w konferencjach naukowych organizowanych przez środowisko osób z niepełnosprawnościami lub osób starszych, czy takie instytucje jak EPALE.

Dyrektor muzeum od lat podejmuje decyzje o poprawie dostępności infrastruktury oraz oferty kulturalnej, w tym zwiedzania wystaw oraz uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Najlepszym przykładem jest modernizacja budynku niwelująca bariery architektoniczne (nowa winda połączyła wszystkie kondygnacje) . Ponadto wymienić można zakup i instalację pętli indukcyjnych, systemów YourWay i FM. Decyzja o udziale w projekcie szkoleniowo-grantowym to kolejny krok na drodze do polepszania dostępności instytucji. Jednak tym razem w proces zaangażowane jest środowisko osób ze szczególnymi potrzebami, które wraz z kadrą zarządzającą i pracownikami dokonuje wyboru zakresu planowanych zmian. Sposobem na wdrożenie potrzeby inwestycji w poprawę dostępności wypracowaną w obecnym zadaniu szkoleniowym jest ubieganie się o środki grantowe.

Zidentyfikowane ryzyka lub szanse

- Cel 1: Zacieśnienie współpracy ze Środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami

Ryzyko					Przeciwdziałanie ryzyku
Czynniki ryzyka	Kategoria ryzyka	Wpływ (1-3)	Prawdopodobieństwo (1-3)	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałaniu ryzyku
Brak zabezpieczenia finansowego	Ryzyko finansowe	1	1	Nieznaczne	Nieznaczne nakłady finansowe. Zaangażowanie pracowników w godzinach pracy w ramach obowiązków służbowych.
Zachorowania powodujące niewystarczającą liczbę osób wymaganych do zrealizowania zadania, rotacja pracowników	Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	2	2	Umiarkowane	Zwiększenie liczby osób zaangażowanych w zadanie, w tym zespołu ds. dostępności. Wdrażanie w proces nowych pracowników.
Problemy związane z przestrzenią lokalową, sprzętem komputerowym i organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień	Ryzyko działalności	2	1	Nieznaczne	Organizacja spotkań roboczych poza muzeum. Precyzyjne określenie obowiązków, wcześniejsze szczegółowe ustalenia dotyczące organizacji pracy.

Niewystarczająca liczba partnerów i organizacji współpracujących	Ryzyko zewnętrzne	3	1	Poważne	Odpowiednio wcześniejsze działania, pozostawanie w stałym kontakcie z partnerami i OzN
--	-------------------	---	---	---------	--

- Cel 2: Zwiększenie dostępności wystawy stałej i podniesienie kompetencji obsługi ekspozycji wystawy i pracowników muzeum w zakresie dostępności

Ryzyko					Przeciwdziałanie ryzyku
Czynniki ryzyka	Kategoria ryzyka	Wpływ (1-3)	Prawdopodobieństwo (1-3)	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałaniu ryzyku
Brak zabezpieczenia finansowego. Niewystarczające środki własne	Ryzyko finansowe	3	3	Poważne	Wnioskowanie o dofinansowania ze źródeł zewnętrznych Zapewnienie środków własnych do rozpatrzonych pozytywnie wniosków projektowych w postaci dotacji celowej organizatora muzeum.
Niewystarczającą ilość osób wymaganych do zrealizowania zadania. Niewystarczające kwalifikacje do	Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	2	3	Umiarkowane	Zwiększenie liczby osób zaangażowanych w zadanie, w tym zespołu ds. dostępności. Wdrażanie w dostępność nowych pracowników. Szkolenia pracowników. System motywacyjny.

zrealizowania zadania. Wysoka rotacja pracowników.					
Problemy związane z przestrzenią lokalową i organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień	Ryzyko działalności	2	1	Nieznaczne	Precyzyjne określenie obowiązków, wcześniejsze szczegółowe ustalenia dotyczące organizacji pracy i wykorzystania przestrzeni. Czasowe wyłączenia sal muzealnych ze zwiedzania.
Niewystarczająca liczba partnerów i organizacji współpracujących. Obostrzenia konserwatora zabytków	Ryzyko zewnętrzne	2	1	Umiarkowane	Odpowiednio wcześniejsze działania, pozostawanie w stałym kontakcie z partnerami i OzN. Uzgodnienia konserwatorskie.

- Cel 3: W pełni dostępna strona internetowa muzeum

Ryzyko					Przeciwdziałanie ryzyku
Czynniki ryzyka	Kategoria ryzyka	Wpływ (1-3)	Prawdopodobieństwo (1-3)	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałaniu ryzyku
Brak zabezpieczenia finansowego	Ryzyko finansowe	3	3	Poważne	Zapewnienie finansowania w postaci zewnętrznego

					dofinansowania (granty, projekty)
Niewystarczająca liczba osób wymaganych do zrealizowania zadania. Niewystarczające kwalifikacje do zrealizowania zadania.	Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	2	2	Umiarkowane	Zlecenie realizacji zadania wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym. Szkolenie pracowników.
Problemy związane z sprzętem komputerowym, oprogramowaniem, aktualizacjami i organizacją pracy	Ryzyko działalności	2	1	Nieznaczne	Zapewnienie przez firmę zewnętrzną serwisu i aktualizacji oprogramowania przez okres 5 lat. Precyzyjne określenie obowiązków, wcześniejsze szczegółowe ustalenia dotyczące organizacji pracy.
Zmiana wymogów i przepisów regulujących dostępność cyfrową instytucji	Ryzyko zewnętrzne	1	1	Nieznaczne	Monitorowanie planowanych regulacji prawnych. Próby wcześniejszego ich wdrożenia.

Inwestycje na rzecz dostępności

Muzeum nie przewiduje inwestycji na rzecz dostępności w najbliższym roku.

Zaplanowany zakup wyposażenia i usług opisany w planie krótkoterminowym pozwoli nie tylko dostosować muzeum do wymogów dostępności, ale również stworzyć przestrzeń bardziej przyjazną dla wszystkich odwiedzających i pracowników, wzmacniając inkluzywność kultury.

Zakupy wyposażenia i usług mają być finansowane z pozyskanego grantu będącego kontynuacją zadania szkoleniowego „Uniwersalne projektowanie kultury – dostępność w instytucjach kultury”. Będą one realizowane zgodnie z wymogami regulaminu wyboru i realizacji przedsięwzięcia grantowego sukcesywnie w ciągu całego roku zgodnie z harmonogramem ujętym we wniosku grantowym.

Ustawy o dostępności

Dzięki systematycznej realizacji wymogów obu ustaw w ciągu roku muzeum osiągnie znaczący postęp w dostępności swoich usług i przestrzeni, co zwiększy komfort użytkowników i poprawi jakość świadczonych usług na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.

Minimalne wymogi architektoniczne:

- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy - projekt, wykonanie i instalacja tablic informacyjnych w dwóch budynkach (termin realizacji III kwartał 2025 roku);
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób - opracowanie aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego o zagadnienia związane z ewakuacją osób niepełnosprawnych w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia (II kwartał 2025 roku).

Minimalne wymogi w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

- obsługa z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się - przesyłanie wiadomości tekstowych z wykorzystaniem wiadomości MMS, komunikacja audiowizualna, z wykorzystaniem komunikatorów internetowych (I kwartał 2025 roku).

Minimalne wymogi w zakresie dostępności cyfrowej określone przez Art. 5. 1. Ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

publicznych - audyt strony internetowej, modernizacja strony internetowej, przy zapewnieniu jej funkcjonalności, kompatybilności, postrzegalności i zrozumiałości, jako spełniającej wymagania Ustawy, testowanie strony (I kwartał 2026 roku).

PLAN DŁUGOTERMINOWY (5 lat)

Cele wdrażania dostępności w instytucji kultury i kryteria sukcesu planu długoterminowego

Muzeum wyznaczyło trzy cele wdrażania dostępności, które różnią się między sobą szczegółowością. Tak wyznaczone cele mają służyć poprawie jakości infrastruktury oraz oferty kulturalnej poprzez zwiększenie jej dostępności dla szerokiego grona odbiorców, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami i starszych, a także pozwolią na jej skuteczną ewaluację.

- Cel 1: Zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych korzystających i współtworzących ofertę kulturalną muzeum

Budowanie publiczności muzeum to najważniejszy cel, jaki stawiają sobie pracownicy muzeum na najbliższe lata. To zadanie, które wymaga czasu oraz kompleksowego podejścia, obejmującego zarówno dostosowanie infrastruktury i programów, jak i aktywnego zaangażowanie pojedynczych osób oraz grup z niepełnosprawnościami i osób starszych w proces tworzenia i korzystania z oferty.

Osiągnięcie tego celu zostanie rozpoznane na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby osób ze szczególnymi potrzebami, które skorzystały z oferty instytucji oraz analizy i ewaluacji opinii i informacji zwrotnych pochodzących od tej grupy. Dodatkową miarą sukcesu będzie liczba zawartych nowych umów partnerskich ze stowarzyszeniami, fundacjami i podmiotami działającymi w imieniu i na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami i osób starszych.

- Cel 2: Zwiększenie dostępności wystawy stałej i podniesienie kompetencji obsługi ekspozycji wystawy i pracowników muzeum w zakresie dostępności

Celem jest zwiększenie dostępności Muzeum Kinematografii w Łodzi dla osób ze szczególnymi potrzebami i starszych poprzez dalsze dostosowanie ekspozycji za pomocą tworzenia odwzorowań obiektów muzealnych na wystawie oraz ich odpowiedników cyfrowych. Odwzorowania będą uwzględniały dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami we wszystkich obszarach poprzez wykonanie deskrypcji, audiodeskrypcji, tłumaczenia na Polski Język Migowy, tekstu w języku prostym, ETR. Inne ewentualne formaty dostosowania wynikać będą z ewaluacji realizacji planu krótkoterminowego. Cel zakłada także zapewnienie szkoleń dla pracowników muzeum w zakresie dostępności cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej oraz obsługi urządzeń technicznych umożliwiających dostępność architektoniczną budynku muzeum.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Osiągnięcie tego celu zostanie rozpoznane na podstawie liczby opracowanych obiektów, badań prowadzonych przez pracowników instytucji oraz certyfikacji ukończenia szkoleń przez pracowników.

- Cel 3: Zwiększenie dostępności dziedzica muzeum na potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cel zakłada modernizację dziedzica muzeum poprzez inwestycję w jego dostosowanie architektoniczne i informacyjno-komunikacyjne.

Osiągnięcie tego celu zostanie rozpoznane na podstawie zgodności wykonanych robót z Ustawą o zapewnieniu dostępności oraz poprzez testy oceniające wykonane przez osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Oferta instytucji kultury, zespół, współpraca z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi

Oferta kulturalna Muzeum Kinematografii w Łodzi dostępna dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych będzie powiększać się sukcesywnie. Dotyczy to zarówno aktywności, która wiąże się z bezpośrednim udziałem osób zainteresowanych w postaci zwiedzania muzeum, działań edukacyjnych, pokazów filmowych i spotkań otwartych organizowanych dla publiczności, jak i oferty cyfrowej.

Ważnym elementem brany pod uwagę będzie ewaluacja i doświadczenie nabyte w działaniach realizowanych w planie krótkoterminowym. Muzeum deklaruje kontynuację poprawy dostępności we wszystkich obszarach według "Modelu Dostępnej Kultury" we współpracy i współudziale środowiska osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Pewne rozwiązania pojawiły się w autodiagnozie i jeżeli znajdą potwierdzenie w akceptacji środowisk osób ze szczególnymi potrzebami w realizacji planu krótkoterminowego będą kontynuowane.

Wystawa zostanie uzupełniona o wydruki tyflograficzne (o minimum 100 sztuk) makiety 3D (o minimum 100 sztuk), kody QR (o minimum 100 sztuk). Te ostatnie prowadzić będą do cyfrowej wersji eksponatów opisywanych przez kody jako deskrypcję, audiodeskrypcję, napisanych językiem prostym i tłumaczonych na PJM.

Wspólnie wypracowane rozwiązania mogą obejmować wiele kolejnych, różnorodnych rozwiązań dostępnościowych.

W obszarze wzroku muzeum w przestrzeni wystawowej może uzupełnić plany typograficzne o element dźwiękowy, zawierający przyciski aktywizujące komunikat głosowy oraz słuchawkę z pętlą indukcyjną. Powstaną ścieżki naprowadzające i pola uwagi. Zostanie rozwinięty system Your Way o budynek biurowy oraz dziedziniec muzeum.

W obszarze słuchu możliwe będzie prowadzenie lub tłumaczenie na język migowy spotkań czy zajęć edukacyjnych, napisy na żywo, system językowo-migowy SJM. Powstanie przewodnik po dźwiękach wystawy, który będzie narzędziem uniwersalnym, przeznaczonym dla dzieci i dorosłych.

W obszarze ruchu planowana jest modernizacja dziedzińca.

W obszarze czucia i rozumienia przewiduje się zwiększenie liczby pomocy wizualnych, rozwinięcie systemu piktogramów, czy innych symboli pomagających komunikację i rozumienie treści. Dodatkowo powstanie nowa ścieżka zwiedzania prowadzona w języku prostym.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pracownicy muzeum będą włączani w zapewnienie dostępności na podobnych zasadach, jak odbywa się to teraz. Ciągły proces szkoleniowy pozwoli jednak na lepszą organizację pracy i wyłonienie pracowników którzy będą tworzyć treści zgodnie z przyjętymi procedurami i takie, które nie wymagają wiedzy specjalistycznej. Trudniejsze zagadnienia będą prowadzone we współpracy z osobami

z niepełnosprawnościami i osobami starszymi lub zlecane na zewnątrz ekspertom samorzecznikom.

Muzeum zadba również o większe bezpieczeństwo, zarówno pracowników jak i gości. W planie krótkoterminowym planowana jest aktualizacja procedury ewakuacji uwzględniająca osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze. Na podstawie opracowanej przez uprawniony podmiot procedury w drugim roku planu długoterminowego instytucja zakupi wymagany sprzęt do ewakuacji, o ile zajdzie taka potrzeba oraz przeszkoli pracowników.

Oczywiście powyższa lista jest otwarta na potrzeby osób zaproszonych do współpracy, uczestników wydarzeń, nowych i doświadczonych pracowników, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych.

Oferta będzie rozwijana we wszystkich aspektach "Podróży odbiorcy" zgodnie z "Modelem Dostępnej Kultury".

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Dzięki opracowanym standardom obsługi zwiedzających i tworzenia dostępnych wydarzeń, nowi pracownicy rozpoczynający pracę w muzeum będą otrzymywali gotowy zbiór dobrych praktyk wdrożonych i stosowanych w instytucji.

Usystematyzowanie się pracy zespołu ds. dostępności pozwoli na wypracowanie systemu działania i podział obowiązków w zakresie tworzenia i wprowadzania dostępnych rozwiązań.

Odpowiedzialność koordynatorki ds. dostępności przeniesie się z odpowiedzialności za wdrażanie całości standardu dostępności w instytucji na odpowiedzialność za zarządzanie i dopilnowywanie stosowania procedur i standardów.

Dzięki uczestnictwu w projekcie “Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność instytucji kultury” oraz realizacji założeń krótkoterminowych wdrażania rozwiązań dostępnościowych, ogólna świadomość pracowników w tematach związanych z dostępnością i potrzebach osób zwiedzających muzeum znacznie się zwiększy. Pozwoli to na stworzenie miejsca przyjaznego i bezpiecznego dla wszystkich zwiedzających, oraz zapisze Muzeum w świadomości potencjalnych odbiorców kultury jako miejsca, które zawsze ma coś dla nich w ofercie.

Poza ogólną świadomością uczestnictwo w zaplanowanych szkoleniach odpowiadających na potrzeby pracowników i instytucji gwarantuje, że poziom wiedzy i umiejętności będzie zwiększał się w konkretnych obszarach. Nabywanie dzięki szkoleniom konkretnych umiejętności praktycznych przyczyni się do poprawy dostępności muzeum. Szczególną uwagę w pierwszych dwóch latach, jako kontynuację nauki rozpoczętej w okresie krótkoterminowym, poświęci się dostępności cyfrowej.

Zaproponowane w projekcie narzędzie w postaci autodiagnozy kompetencji pracowników będzie kontynuowane, jako metoda bardzo skuteczna, oraz wykorzystywane w planowaniu i realizacji bieżących planów szkoleniowych. Po pierwsze jako wzmacnianie kompetencji już nabytych przez wybranych pracowników. Po drugie jako pole do nabywania nowych kompetencji wszędzie tam, gdzie pracownicy określili je jako “w ogóle nie posiadamy oraz raczej nie posiadamy”. Koordynatorka ds. dostępności zakłada, że w perspektywie 5 lat pracownicy merytoryczni oraz Działu Obsługi Ekspozycji naberą kompetencji na poziomie 3 z 5.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pracownicy muzeum będą działać w myśl zasady “Zaproszenie do współtworzenia oferty kulturalnej - dostępna informacja - dostępna promocja - dostępne wydarzenie = wspólne budowanie publiczności”.

Praca koordynatora i zespołu ds. dostępności powołanego w planie krótkoterminowym zostanie poddana przez dyrektora muzeum weryfikacji po upływie dwóch lat. Następnie sukcesywnie do zespołu będą zaproszani eksperci w dziedzinie dostępności, samorzecznicy, liderzy środowisk i osoby indywidualne, z którymi zostanie nawiązana współpraca na rzecz zwiększania dostępności instytucji. W perspektywie kilku lat koordynatorka ds. dostępności ma nadzieję na utworzenie “Rady programu dostępne Muzeum Kinematografii w Łodzi” złożonej z pracowników i osób ze środowisk ze szczególnymi potrzebami.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Koordynatorka ds. dostępności jest i pozostanie odpowiedzialna za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych. W realizacji tych działań wspierać ją będą członkowie zespołu ds. dostępności, a w przyszłości "Rady programu dostępne Muzeum Kinematografii w Łodzi".

Ciąglej ewaluacji będą poddawane wypracowane w planie krótkoterminowym konkretne rozwiązania związane z dwustronną komunikacją instytucja - osoby z niepełnosprawnościami i starsze. Wraz z pojawiającymi się z obu stron nowymi potrzebami oraz postępem technologicznym zostaną wprowadzone nowe lub zmienione stare formy kontaktu, zarówno online, jak i offline. Taka weryfikacja może również wskazać obszary, w których konieczne będzie podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach.

W przypadku komunikacji instytucji z odbiorcami, koordynatorka wraz z zespołem w porozumieniu z Działem Administracyjnym planuje wypracować kolejne procedury i standardy, które będą stanowiły dobre praktyki w tym:

- procedurę udzielania zamówienia publicznego
- procedurę umieszczania informacji w BIP
- procedurę przygotowania, ogłaszania i wyboru wykonawcy w segmencie zamówień publicznych.

Kierownik Działu Promocji będzie monitorował komunikację w formie analogowej. Dostarczanie materiałów drukowanych, wysyłanie materiałów cyfrowych do wybranych podmiotów i instytucji będzie modyfikowane zgodnie z bieżącymi potrzebami przynajmniej dwa razy do roku.

Systematyczność tego działania jest niezmiernie ważna w kontekście budowania publiczności złożonej z osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Koordynatorka ds. dostępności planuje zacieśnienie współpracy z Rzecznikiem Osób Niepełnosprawnych w Łodzi oraz innymi koordynatorami w instytucjach kultury. Wspólne inicjatywy mają większe szanse powodzenia w budowaniu różnorodnej publiczności w instytucjach.

Weryfikacja sposobów komunikacji prowadzona jest i będzie na bieżąco. Ze strony muzeum odpowiedni osobami, poza kadrą zarządzającą, są te osoby, które bezpośrednio mają styczność

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

z publicznością, zespół ds. dostępności oraz przyjmujące rezerwacje przez telefon, formularz, e-mail, SMS, MMS itp.

Należy pamiętać, że od dobrej wzajemnej komunikacji zależy sukces wprowadzania dostępności w muzeum. Instytucja każdorazowo ma informować o gotowości zapewnienia dostępności ze wskazaniem konkretnych usług dostępnościowych. Dobrą praktyką będzie też podanie kontaktu do osoby odpowiadającej za dostępność wydarzenia czy innej formy oferty kulturalnej, która będzie mogła udzielić więcej informacji.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Muzeum będzie pozyskiwać bardziej szczegółowe dane statystyczne z systemu sprzedaży biletów. Dodatkowa statystyka dotyczyć będzie grup zorganizowanych odwiedzających muzeum i korzystających z oferty kulturalnej. Pozyskane dane dotyczące frekwencji w kinie i muzeum w podziale na porę roku, dzień, czy preferowane godziny odwiedzin pozwolą lepiej organizować program działalności i zaplanowanych wydarzeń. Zależy nam na stworzeniu oferty skierowanej nie tylko do OzN, osób starszych, ale także innych osób ze szczególnymi potrzebami. Chcielibyśmy na stałe wprowadzić pokazy filmowe przyjazne sensorycznie dla dzieci z opiekunami, czy pokazy filmowe dla matek z niemowlętami.

Muzeum będzie kontynuować zbieranie danych ze strony internetowej i mediów społecznościowych. Działania te prowadzić będzie specjalista ds. IT oraz pracownik Działu Promocji. Analiza danych zawartych w półrocznych raportach pozwoli na monitorowanie treści cyfrowych skierowanych do osób z niepełnosprawnością, szczególnie w obszarach wzroku, słuchu, rozumienia.

Pracownicy muzeum będą kontynuować badania jakościowe w zakresie wywiadów indywidualnych i grupowych - niestandardyzowanych, częściowo ustrukturyzowanych, pogłębionych. Podobna będzie ich forma i liczba. Będziemy dążyć do ukonstytuowania się grupy fokusowej złożonej z tych samych odbiorców oferty muzeum.

Bazując na doświadczeniach pracowników nabytych w wyniku zrealizowania działań zawartych w planie krótkoterminowym wywiady będą kontynuowane w rozszerzonym zakresie. Rozmowy będą prowadzone również z pojedynczymi osobami z niepełnosprawnościami i starszymi w trakcie oraz po zakończeniu korzystania z oferty kulturalnej muzeum (działań edukacyjnych, wystaw stałych i czasowych). Liczymy na uzyskanie w ten sposób informacji i odpowiedzi rozwiązań, które pozwolą na lepsze dopasowanie oferty muzeum. Wystawy stałe nie są poddawane częstym modyfikacjom, natomiast wystawy czasowe są dobrym sposobem na zrealizowanie i wprowadzenie rozwiązań zasygnalizowanych przez zwiedzających.

Kontynuowane będą spotkania minimum raz w kwartale koordynatorki ds. dostępności z członkami zespołu muzeum mających bezpośredni kontakt z publicznością, tzn. kasjerami, obsługą ekspozycji, przewodnikami i edukatorami.

Muzeum planuje także oprzeć badania publiczności na specjalistach spoza instytucji. Ważne jest, by zespół badawczy składał się z osób z niepełnosprawnościami i osób starszych lub miał

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

doświadczenie w badaniu takich osób. Wyniki badań wskażą, w jakich obszarach należy dokonywać dalszych zmian w muzeum w miarę możliwości i środków.

Muzeum planuje udział w międzynarodowym projekcie badawczym finansowanym ze środków Erasmus+ , w zakresie badania publiczności i analizy recepcji oferty kulturalnej tworzonej przez Muzeum Kinematografii w Łodzi - projekt jest w trakcie negocjacji z partnerami zagranicznymi. Prawdopodobnie aplikacja projektu zostanie złożona w marcu 2025 roku, projekt rozpocznie się w 2026 roku i potrwa to 2029 roku. W ramach projektu muzeum liczy na zbadanie recepcji oferty kulturalnej instytucji z naciskiem na działania wystawiennicze i wystawę stałą *Łódź filmowa*. Badaniom zostanie poddane wystawa w szczególności w obszarze rozumienia. Na podstawie efektów projektu Dział Projektów i Wystaw planuje opracowanie projektu modernizacji wystawy stałej, tak żeby znacznie zwiększyć jej dostępność w każdym obszarze.

Zidentyfikowane potrzeby

Udział w przedsięwzięciu szkoleniowym „Projektowanie uniwersalnej Kultury – dostępność w instytucji kultury” pokazał kadrze zarządzającej oraz pracownikom instytucji wielkie możliwości w zakresie poprawy dostępności muzeum. Wszyscy czują potrzebę zmian w tym zakresie. Zadaniem kadry zarządzającej i zespołu do spraw dostępności jest wytyczenie konkretnych celów i możliwości ich realizacji. Potrzeby instytucji często koncentrują się na poprawie infrastruktury oraz zapewnieniu technicznych możliwości zmian w przestrzeni wystawienniczej, kinie, pracowniach edukacyjnych, czy częściach wspólnych. Wydaje się, że realizacja planu krótkoterminowego i długoterminowego częściowo pozwoli zaspokoić potrzebę instytucji w tym zakresie. Jednak często potrzeby instytucji nie są tożsame z potrzebami pracowników muzeum. Te będą się na pewno zmieniać w miarę upływu czasu oraz wspólnej pracy z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi nad poprawą dostępności oferty kulturalnej instytucji. Należy podkreślić, że jest to nie tylko praca, ale również rodzaj misji.

Misja wdrażania dostępności jest trochę podobna do misji muzealników. Nigdy się nie kończy. Społeczność muzealników dąży do tego, aby jak najwięcej obiektów zabytkowych ujrzało światło dzienne i było udostępnionych zwiedzającym. Ta potrzeba może być częściowo zaspokojona poprzez sposoby, metody i narzędzia wykorzystywane w procesie wdrażania dostępności. Idealnym przykładem jest świat cyfrowy, który może zaspokoić potrzeby różnych grup odbiorców, jednocześnie włączając nową grupę odbiorców. Muzealnicy mogą pokazywać swoje skarby jako zasoby cyfrowe, a osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze oraz wszystkie inne, które chcą poznać historię filmu i dziedzictwo kulturowe Łodzi będą mogli się z nimi zapoznać. Wydaje się, że głównym motywem działania pracowników i instytucji w zakresie dostępności jest i będzie człowiek i jego potrzeby.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Inwestycje na rzecz dostępności

Modernizacja dziedzina muzeum na potrzeby osób z niepełnosprawnościami wpisuje się w strategię dyirekcji muzeum dotyczącą działań związanych z poprawą stanu technicznego elementów zabytkowego obiektu, jakim jest pałac łódzkich fabrykantów, Karola i Anny Scheiblerów, wybudowany w drugiej połowie XIX wieku - obecnie siedziby Muzeum Kinematografii w Łodzi.

Zakładany projekt o nazwie „Zwiększenie oferty kulturalnej Muzeum Kinematografii w Łodzi poprzez rewaloryzację zabytkowego kompleksu Karola Scheiblera wraz z jego otoczeniem" jest ujęty na liście inwestycyjnych projektów strategicznych Miasta Łodzi do roku 2030 (zarządzenie Nr 2200/2022 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 28 września 2022 r., poz. V.5). Przedsięwzięcie znajduje się na liście rezerwowej projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach działań Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (Strategia ZIT Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, poz. 189, symbol projektu: AW1 – 110).

Modernizacja dziedzina muzeum na potrzeby osób z niepełnosprawnościami i starszych zakłada działania uzupełniające do ww projektu. Dziedziniec znajduje się między dwoma budynkami - muzealnym oraz biurowym. Oprócz funkcji komunikacyjnej pełni również rolę przestrzeni do prezentowania obiektów muzealnych o dużych gabarytach, będących rekwizytami do filmu "Kingsajz". Inwestycja będzie obejmować dostosowanie architektoniczne oraz komunikacyjno-informacyjne tej przestrzeni. Wśród zakładanych zadań jest wyrównanie powierzchni, zakup przenośnych mat umożliwiających poruszanie się wózkami oraz planu tyflograficznego przestrzeni dziedzina. Ponadto planujemy zakup i montaż ścieżek naprowadzających i pól uwagi, beaconów w systemie Your Way, pętli indukcyjnej. Każdy z obiektów zyska tablicę z opisem, w tym w alfabecie Braille'a oraz zostanie odtworzony jako model 3D. Obiekty zyskają też swoje cyfrowe odpowiedniki na stronie internetowej muzeum wraz z audiodeskrypcją, tekstem w języku prostym, ETR. To standardowe działania dostępnościowe. Konkretnie rozwiązania będą wypracowane wspólnie przez zespół ds. dostępności i osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami i osobami starszymi.

Dodatkowo na dziedzinie zaplanowane jest stworzenie miejsca odpoczynku i aranżacja zieleni.

Muzeum będzie ubiegać się o finansowanie inwestycji ze Źródeł zewnętrznych w projektach typu “Infrastruktura kultury”, z dotacji celowych organizatora instytucji oraz pokryje część prac ze środków własnych.

Zidentyfikowane ryzyka lub szanse

- Cel 1: Zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych korzystających i współtworzących ofertę kulturalną muzeum

Ryzyko					Przeciwdziałanie ryzyku
Czynniki ryzyka	Kategoria ryzyka	Wpływ (1-3)	Prawdopodobieństwo (1-3)	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałaniu ryzyku
Brak zabezpieczenia finansowego	Ryzyko finansowe	2	2	Umiarkowane	Zapewnienie finansowania ze środków zewnętrznych. Zaplanowanie wydatków na ten cel w budżecie rocznym instytucji.
Niewystarczająca liczba osób wymaganych do zrealizowania zadania, rotacja pracowników	Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	1	1	Nieznaczne	Zwiększenie liczby osób zaangażowanych w zadanie, w tym zespołu ds. dostępności. Wdrażanie w proces nowych pracowników.
Organizacja pracy oraz przekazywanie obowiązków i uprawnień	Ryzyko działalności	2	1	Nieznaczne	Precyzyjne określenie obowiązków, wcześniejsze szczegółowe ustalenia dotyczące organizacji pracy.

Niewystarczająca liczba partnerów i organizacji współpracujących	Ryzyko zewnętrzne	3	1	Umiarkowane	Odpowiednio wcześniejsze działania, pozostawanie w stałym kontakcie z partnerami i osobami z niepełnosprawnościami i starszymi
--	-------------------	---	---	-------------	--

- Cel 2: Zwiększenie dostępności wystawy stałej i podniesienie kompetencji obsługi ekspozycji wystawy i pracowników muzeum w zakresie dostępności

Ryzyko					Przeciwdziałanie ryzyku
Czynniki ryzyka	Kategoria ryzyka	Wpływ (1-3)	Prawdopodobieństwo (1-3)	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałaniu ryzyku
Brak zabezpieczenia finansowego. Niewystarczające środki własne	Ryzyko finansowe	3	3	Poważne	Wnioskowanie o dofinansowania ze źródeł zewnętrznych Zaplanowanie wydatków na ten cel w budżecie rocznym instytucji.
Niewystarczająca liczba osób wymaganych do zrealizowania zadania. Niewystarczające kwalifikacje do	Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	2	2	Umiarkowane	Zwiększenie liczby osób zaangażowanych w zadanie, w tym zespołu ds. dostępności. Wdrażanie w dostępność nowych pracowników. Szkolenia pracowników. System motywacyjny.

zrealizowania zadania. Wysoka rotacja pracowników.					
Problemy związane z przestrzenią lokalową i organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień	Ryzyko działalności	2	1	Nieznaczne	Precyzyjne określenie obowiązków, wcześniejsze szczegółowe ustalenia dotyczące organizacji pracy i wykorzystania przestrzeni. Czasowe wyłączenia sal muzealnych ze zwiedzania.
Niewystarczająca liczba partnerów i organizacji współpracujących. Obostrzenia konserwatora zabytków	Ryzyko zewnętrzne	2	1	Umiarkowane	Odpowiednio wcześniejsze działania, pozostawanie w stałym kontakcie z partnerami i OzN. Uzgodnienia konserwatorskie.

- Cel 3: Zwiększenie dostępności dziedzica muzeum na potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Ryzyko					Przeciwdziałanie ryzyku
Czynniki ryzyka	Kategoria ryzyka	Wpływ (1-3)	Prawdopodobieństwo (1-3)	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałaniu ryzyku
Brak zabezpieczenia finansowego	Ryzyko finansowe	3	3	Poważne	Zapewnienie finansowania w postaci zewnętrznego

					dofinansowania (granty, projekty)
Niewystarczająca liczba osób wymaganych do zrealizowania zadania. Niewystarczające kwalifikacje do zrealizowania zadania.	Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	2	1	Nieznaczne	Zlecenie realizacji zadania wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym. Szkolenie pracowników.
Problemy związane z organizacją pracy instytucji. Ograniczona możliwość korzystania z przestrzeni dziedziczna.	Ryzyko działalności	2	3	Umiarkowane	Nadzór zarządczy, wcześniejsze szczegółowe ustalenia dotyczące organizacji pracy i robót budowlanych.
Zmiana wymogów i przepisów regulujących dostępność architektoniczną i komunikacyjno-informacyjną. Obostrzenia konserwatora zabytków.	Ryzyko zewnętrzne	3	2	Umiarkowane	Monitorowanie planowanych regulacji prawnych. Odpowiednio wcześniejsze ustalenia z konserwatorem zabytków.

Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Ewaluacja ma na celu pomiar stopnia realizacji celów związanych z poprawą dostępności (osiągnięcia rezultatów). To próba udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy prowadzone przez muzeum działania mają sens, czy są realizowane zgodnie z oczekiwaniami tych, do których zostały skierowane, czy przynoszą zamierzone efekty, a jeśli nie, to jakie są źródła niepowodzenia. Należy liczyć się z tym, że rezultaty poprawy dostępności muzeum oddziałują na infrastrukturę, ale przede wszystkim na świadomość, wiedzę, zachowania, postawy pracowników muzeum i osób z niepełnosprawnościami i starszych, mogą ujawniać się w różnym horyzoncie czasowym, niektóre – w dość odległym czasie od wprowadzania przez instytucję dostępnej oferty kulturalnej. Ich pomiar może być więc niewykonalny. Możliwe jest jednak zebranie danych, które pozwolą wnioskować o prawdopodobieństwie wystąpienia takich rezultatów.

Pomiar będzie dokonywany po kolejnych zakończonych etapach wprowadzania zmian i będzie mieć charakter podsumowujący. Będzie ukierunkowany na ocenę realizacji planu krótkoterminowego i długoterminowego jako całości oraz ich wpływu na stan dostępności muzeum. Będzie dotyczyć różnych obszarów, w tym samooceny zmian, które dokonały się w życiu instytucji i uczestników. Umożliwi on zwłaszcza uchwycenie tych rezultatów projektu, których wystąpienie – ze względu na ich naturę – może być odroczone w czasie.

Koordynatorka ds. dostępności będzie prowadziła monitoring wdrażania dostępności mający na celu sprawdzenie, czy wszystkie zadania są realizowane zgodnie z planem, z harmonogramem działań oraz w zaplanowanej skali opisanej przez wartości docelowe wskaźników zawartych w planach.

W przypadku niezadowolających efektów monitoringu będzie zastosowana dodatkowa ewaluacja, która będzie miała istotne znaczenie dla zrozumienia, dlaczego wdrażanie dostępności nie działa, jakie czynniki – wewnętrzne czy zewnętrzne – wpływają na jego realizację i jak można go usprawnić, póki jeszcze pozostaje w trakcie realizacji. Czynności tego typu powinny zidentyfikować przyczyny niezadowolającego procesu wdrażania zmian.

Muzeum będzie pozyskiwać informacje do ewaluacji z trzech rodzajów źródeł:

– od interesariuszy, w szczególności od osób z niepełnosprawnościami i starszych, zespołu ds. dostępności, pracowników, instytucji partnerskich;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- z obserwacji korzystania z oferty kulturalnej przez osoby z niepełnosprawnościami i starsze;
- poprzez dane statystyczne – zebrane na potrzeby monitoringu typu: liczba uczestników poszczególnych wydarzeń, informujące o ruchu na stronie i mediach społecznościowych, np. liczba odsłon, liczba wizyt, liczba użytkowników, liczba odtworzeń/pobrań plików.

Zebrane informacje do ewaluacji będą odpowiednio przetworzone i opracowane.

Dobłą praktyką będzie organizacja spotkania podsumowującego realizację wdrażania dostępności w muzeum, prowadzonego pod koniec każdego roku kalendarzowego przez koordynatorkę ds. dostępności w ramach ewaluacji podsumowującej. Uczestnikami spotkania powinny być osoby zaangażowane w planowanie i wdrażanie koncepcji poprawy dostępności, w tym kadra zarządzająca, członkowie zespołu ds. dostępności, realizatorzy poszczególnych działań w projekcie, przedstawiciele środowisk osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Wnioski i rekomendacje wypracowane podczas spotkania będą miały zastosowanie w dalszych krokach wprowadzania zmian dostosowujących ofertę kulturalną muzeum do najszerszego grona osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Łódź, 13.01.2025